

Tussenstand Afvalproeven laagbouw

Mei 2016

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	4
Doel.....	4
Afvalproeven.....	4
Startsituatie afvalproeven.....	6
Ingezamelde hoeveelheden	6
Samenstelling restafval proefgebieden.....	6
Tussenstand na 4 maanden afvalproeven	8
Ingezamelde hoeveelheden	8
Samenstelling restafval na 4 maanden afvalproeven.....	11
Samenstelling PMD.....	12
Samenstelling GFT+E, tuinafval, keukenafval	12
Kosten / baten tussenstand.....	14
Ervaringen bewoners	15
Reacties bewoners proefgebied 1	16
GFT+E.....	16
Papier	19
PMD	21
Restafval	22
Reacties bewoners proefgebied 2	24
Tuinafval.....	25
Keukenafval	26
Papier	28
PMD	29
Restafval	30
Milieustraat	
Gescheiden inzameling textiel, luiers- en incontinentiemateriaal, glas	31
Zwerfafval	32
Communicatie.....	32
Ervaringen overig betrokken partijen	33
Conclusies tussenstand afvalproeven	35
Vervolg afvalproeven.....	36

Samenvatting

Heel Nederland heeft als doel om haar hoeveelheid restafval sterk te verminderen door een betere afvalscheiding. Gemeente Uden wil het restafval per persoon verminderd hebben van 233 kg restafval in 2014 tot 75 kg restafval in 2020. Bijna 200 kg van de 233 kg is geen restafval. Met een nieuwe manier van inzamelen wil Uden het scheiden van afval aan huis stimuleren. Om te weten te komen welke manier van afval inzamelen het beste werkt, worden in twee proefgebieden verschillende manieren van inzamelen van gft, papier, plastic en restafval getest. De afvalproeven lopen van november 2015 t/m oktober 2016 in de wijken Melle en Hoeven.

Na een half jaar afvalproeven is de hoeveelheid restafval bijna gehalveerd: 124 kg restafval in proefgebied 1 en 129 kg in proefgebied 2.

De verlaging komt doordat gft, papier en plastic verpakkingsafval beter worden gescheiden, maar ook andere afvalstromen zoals drankkarton, blik, glas, textiel, luiers en harde kunststoffen. Door de afvalproeven is het gft, papier en plastic verpakkingsafval in het restafval weliswaar niet gereduceerd tot nul, maar wel flink gedaald. In een van de proefgebieden is de hoeveelheid grof afval zoals puin en hout juist gestegen in het restafval.

De bewoners van beide proefgebieden beoordelen de nieuwe inzamelmethoden als positiever dan de 'oude' manier (6,5), waarbij er wel een duidelijk verschil zit tussen de proefgebieden (8,2 cq 6,9). Met een enquête zijn de ervaringen en meningen na vier maanden afvalproeven over allerlei onderdelen aan de bewoners in de proefgebieden gevraagd. Maar ook via Facebook of andere kanalen zoals telefoon, email en brief konden zij deze delen. Naar aanleiding van deze reacties wordt nog een aantal verbeteringen doorgevoerd waaronder meer tuinkorven en vaker inzamelen van PMD in de klike (zie rapport, paragraaf conclusies afvalproeven).

Inleiding

Van alle gemeenten in Nederland wordt verwacht dat zij aan de slag gaan met afvalscheiding. De gemeenten hebben als taak het huishoudelijke restafval met 60% te verlagen. Dit kan door afval op een andere manier in te zamelen. Te veel grondstoffen gaan voor recycling verloren, doordat het verdwijnt in het restafval. Dat is voor nu niet gewenst, maar zeker ook niet voor de volgende generaties. Er komt een moment dat het tekort of de milieubelasting een knelpunt wordt.

Doel

Uden vindt duurzaamheid erg belangrijk. In juni 2015 heeft het gemeentebestuur besloten om het restafval in Uden terug te brengen van 233 kg naar 75 kg per inwoner per jaar. In 2020 willen we dit graag bereiken. In het document 'Koers Udens afval in beweging, 2015-2020', staat beschreven hoe de gemeente tot haar doelstelling en aanpak is gekomen. De afvalproeven zijn hier een onderdeel van. Met de nieuwe manier van afvalinzameling wil de gemeente stimuleren dat het afval aan de bron (aan huis) wordt gescheiden.

In deze rapportage geven we de tussenstand van de afvalproeven bij de laagbouw. De afvalproeven bij de hoogbouw komen later in het jaar aan bod.

Afvalproeven

Om te bepalen welke inzamelmethode het beste werkt, testen we bij de laagbouw verschillende vormen van inzamelmethoden voor gft, papier, plastic en restafval. Uitgangspunten zijn:

- meer service voor recyclebare stromen zoals gft, papier en kunststof;
- het inzamelen van plastic verpakkingen uitbreiden met drankkarton en blik;
- het aanbieden van restafval minder faciliteren;
- maximaal 3 kliko's per huishouden;
- meer communicatie;
- ervaringen en ideeën van de bewoners in de proefgebieden meenemen bij de besluitvorming van de definitieve inzamelmethode.

Deze afvalproeven richten zich op de inzameling aan huis. De wijkinzameling van glas, luiers en textiel en de Milieustraat worden (indien nodig) in een later stadium opgepakt.

De inzamelmethoden variëren per afvalstroom van het aanbieden van een inzamelmiddel (bv de keukenemmer) tot het vaker inzamelen. Bij gft wordt rekening gehouden met seizoenen. De inzamelmethoden zijn gecombineerd tot twee proefgebieden. Elk gebied heeft zijn eigen combinatie van inzamelmethoden voor de 4 afvalstromen:

Proefgebied 1		
Afvalstroom	Inzamelmiddel	Inzamelfrequentie
Restafval	140 liter kliko	1x 2 weken
PMD	240 liter kliko	1x maand
Papier	los	1x 2 weken
GFT+E	240 liter kliko	december t/m februari 1x 2 weken, in maart t/m november wekelijks

Proefgebied 2		
Afvalstroom	Inzamelmiddel	Inzamelfrequentie
Restafval	240 liter kliko	1x 4 weken
PMD	zak	wekelijks
Papier	240 liter kliko	1x maand
Keukenafval	25 liter keukenemmer	wekelijks
Tuinafval	tuinafvalkorf in buurt	nvt

Periode afvalproeven

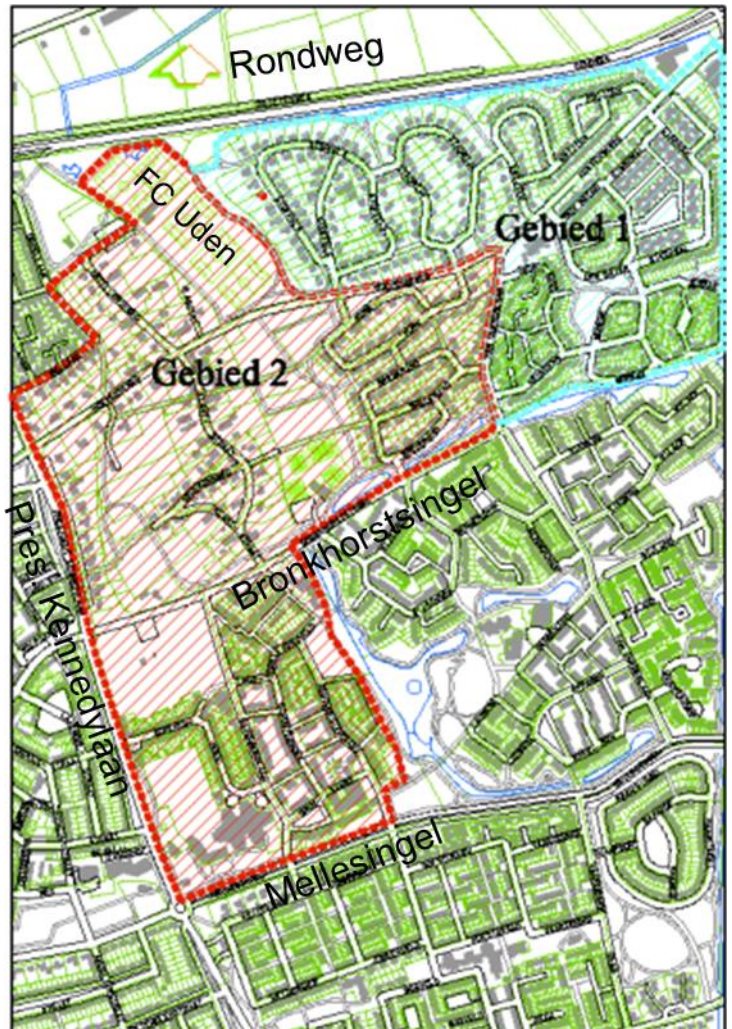
De afvalproeven bij de laagbouw zijn 1 november 2015 gestart en lopen tot 31 oktober 2016. Hiermee worden allerlei situaties zoals feestdagen, vakantie maar zeker ook seizoenen doorlopen. Dat laatste is vooral belangrijk voor het tuinafval.

Proefgebieden

De twee proefgebieden zijn geselecteerd op basis van:

- afgebakende gebieden
- twee vergelijkbare gebieden qua variaties aan woningen (vrijstaand, half vrijstaand, rijtjeshuizen, grote en kleine tuinen)
- vergelijkbaar aantal woningen (circa 720 woningen)

Deze selectievoorwaarden leidden tot delen van de wijken Melle en Hoeven.

Startsituatie afvalproeven

Ingezamelde hoeveelheden

In 2014 hebben we in Uden de volgende hoeveelheden per persoon per jaar ingezameld:

Restafval	233 kg
Papier	61 kg
Plastic	8 kg
Blik/drankkarton	0 kg
GFT	100 kg

Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen laag- en hoogbouw, tussen wijken of centrum, buitengebied of woonwijken. Het is echter zeer goed mogelijk dat daar verschillen bestaan in afvalscheiding en hoeveelheden. Het is een aspect waar we rekening mee moeten houden bij het vergelijken van de beginsituatie en eindsituatie. Het is wel een zeer goede indicatie van de startsituatie.

Samenstelling restafval proefgebieden bij start afvalproeven

De samenstelling van het restafval in de beide proefgebieden is vlak vóór de start van de afvalproeven bekeken. Ongeveer halverwege de proefperiode en tegen het einde van de proefperiode voeren we deze analyse nogmaals uit. Hiermee kunnen we aantonen wat het effect is van de 'nieuwe' inzamelmethoden en wat nog als restafval wordt weggegooid.

Hiervoor hebben we willekeurig tientallen restafvalkliko's uit diverse straten in het gehele proefgebied apart ingezameld en gesorteerd op afvalstromen. Op de volgende pagina hebben we de samenstelling van het restafval weergegeven: zowel in volume (kliko afbeelding) als in hoeveelheid (tabel).

Uit de sorteeraanlyse van het restafval september 2015 blijkt dat van de 233 kg maar liefst 114 kg gft, papier of pmd is. Als iedereen aan huis deze stromen volledig zou scheiden, zou er nog 119 kg restafval per persoon per jaar overblijven.

Zou vervolgens iedereen textiel, glas en luiers (31 kg) in de wijkcontainers gescheiden zou aanbieden, blijft er nog maar 78 kg restafval over. Indien iedereen de overige stromen bij de Milieustraat zou aanbieden, blijft nog maar 39 kg restafval over.

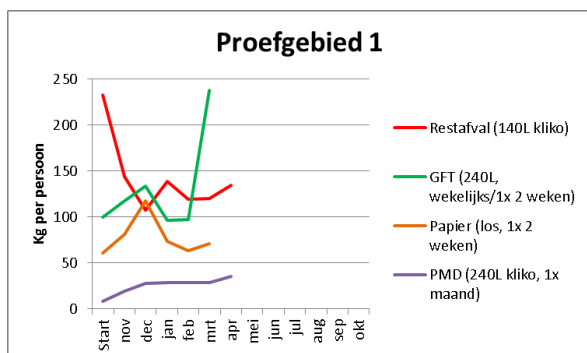
Aandachtspunt hierbij is wel dat een sorteeraanlyse een momentopname is. Schommelingen door seizoenen of huiselijke gebeurtenissen (bv opruiming) hebben invloed op deze gegevens.

	kg p inwoner	Hoeveelheid restafval minus inzamelmethode	
keukenafval	43	Aan huis inzameling	119 kg restafval pp
tuinafval	17		
Papier	24		
Drankkarton	6		
Kunststofverpakking	18		
Blikverpakkingen	6	Wijk	78 kg restafval pp
Textiel	10		
Glas	11		
Luiers	20		
Apparaten	3	Milieustraat	39 kg restafval pp
Metalen	5		
Kunststof overig	16		
Hout	10		
kca	0		
Steen/puin	4,7		
Restafval	39		
Totaal	233		

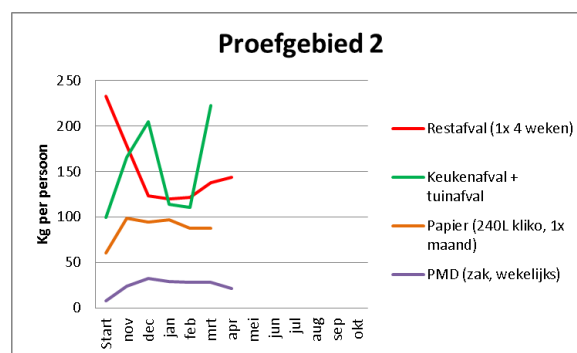
Tussenstand na 4 maanden afvalproeven

Ingezamelde hoeveelheden

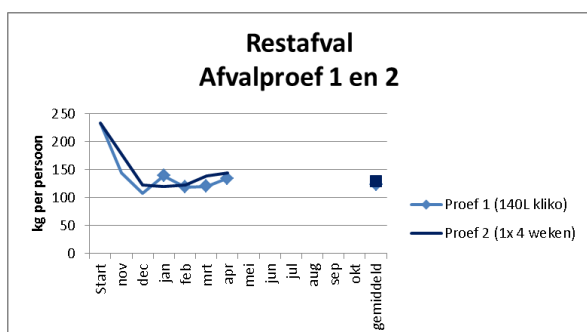
Proefgebied 1

In bovenstaande tabel is duidelijk te zien dat de verschillende afvalstromen nog schommelen, maar langzamerhand groeien naar een stabiele hoeveelheid. Het gft is een uitzondering vanwege de variatie in tuinseizoen. Trend is afname van restafval en toename van de overige stromen ten opzichte van startsituatie.

Proefgebied 2

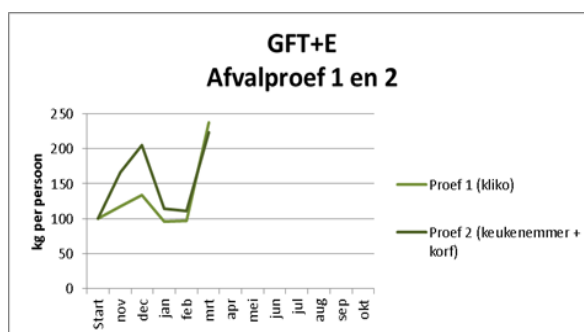
Ook hier is een langzame groei te zien naar een stabiele hoeveelheid per afvalstroom. Ook hier de trend van afname restafval en toename overige stromen ten opzichte van startsituatie.

Restafval

In beide proefgebieden is het restafval bijna gehalveerd: gemiddeld 124 kg per in proefgebied 1 en 129 kg in proefgebied 2. Na de daling in het begin, lijkt het restafval langzamerhand weer te stijgen. Reden is nog onbekend.

De afvalproeven richten zich op de inzameling aan huis. Op basis van de sorteeranalyse zou theoretisch 119 kg restafval haalbaar moeten zijn als GFT+E, papier en PMD juist wordt ingezameld. Met andere afvalstromen zoals

GFT+E

Zichtbaar is dat in het begin in proefgebied 2 meer GFT+E werd ingezameld dan in proefgebied 1. Bewoners hebben geen beperking bij het aanbieden van tuinafval. In proefgebied 1 bestaat de fysieke beperking van de 240 liter klike. Deze wordt in voorjaar, zomer en najaar eenmaal per week ingezameld en in de wintermaanden 1x 2 weken. November en december waren de maanden van bladval, waarbij proefgebied 2 meer kon aanbieden omdat zij niet beperkt zijn door een 240 liter klike. De maanden januari en februari waren

glas, textiel, hout, etc. moet de 75 kg restafval gehaald worden.

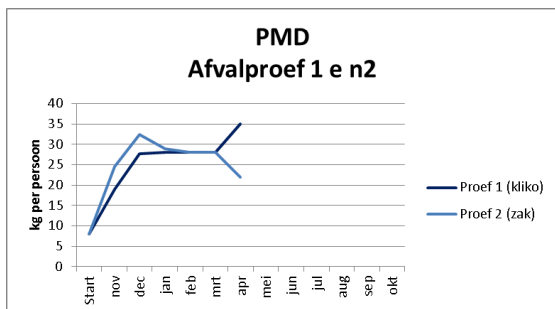
rustiger qua aanbod tuinafval. Nu, na bijna een half jaar, trekken beide gebieden weer gelijk op. Het is afwachten of komende maanden verschillen zichtbaar worden.

Uit de enquête blijkt dat bewoners uit het proefgebied met de tuinafvalkorf hun tuinafval niet meer naar de Milieustraat brengen. Er vindt een verschuiving van Milieustraat naar korf plaats. Ondanks dat men enorm moest wennen aan de verandering (tuinafval naar korf en niet meer in klike aan huis) gebruiken de bewoners de korf veel. Bewoners uit het proefgebied met de GFT+E klike gaven aan dat zij niet meer of minder gebruik maken van de Milieustraat voor hun tuinafval.

De totale hoeveelheid tuinafval is niet allemaal afkomstig uit het proefgebied. Het blijkt in de praktijk dat ook een paar bewoners buiten het proefgebied gebruikmaken van deze korven. De indruk bestaat echter dat dit slechts in beperkte mate gebeurt en daarmee beheersbaar is.

Uit de sorteeranalyse blijkt dat de bewoners uit beide proefgebieden veel minder **keukenafval** bij het restafval aanbieden. Het proefgebied met keukenemmer echter aanzienlijk minder (18 kg) dan de bewoners in proefgebied met GFT+E klike (28 kg). Bij aanvang van de afvalproeven was het 45 kg. Het lijkt dat de keukenemmer de bewoners stimuleert om geen keukenafval bij het restafval te gooien.

Het aandeel **tuinafval** in het restafval is in beide gebieden gelijk.

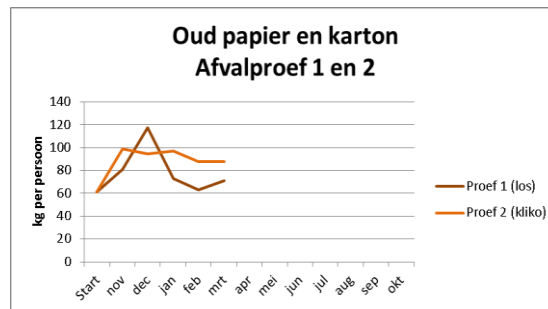

Plastic, blik, drankkarton

Het proefgebied met de zak voor PMD laat in het begin een nog snellere stijging zien, dan het proefgebied met de PMD-kliko. Na 5 maanden is het aantal kg PMD gelijk, maar splitst zich weer in de 6^e maand. Reden van deze splitsing is onbekend.

Beide proefgebieden bieden veel minder **plastic verpakkingen** aan in het restafval dan voorheen. In het restafval van het proefgebied met de wekelijkse inzameling van de PMD-zak wordt zelfs nog minder aangetroffen.

De ervaringen van de bewoners komen verderop aan bod.

Papier en karton

Gemiddeld gezien is een duidelijk verschil te zien tussen het inzamelen van papier met kliko 1x maand of los om de week. De kliko inzameling leidt tot grotere hoeveelheden. De papierinzamelaar geeft aan dat de vervuiling in beide methoden niet zijn gestegen ten opzicht van de 'oude' inzamelmethode en ook niet verschillen tussen beide proefgebieden.

Het aandeel papier in het restafval is in beide proefgebieden flink gedaald (van 24 kg naar 5 tot 6 kg) en verschilt niet veel van de best practice gemeente in Nederland (3 tot 5 kg papier in restafval).

De ervaringen van de bewoners staan verderop.

Samenstelling restafval na 4 maanden afvalproeven

Eind maart 2016 hebben we, net als voor de start van de afvalproeven, tientallen kliko's met restafval per proefgebied apart ingezameld en gesorteerd. Hieronder visueel het verschil met startsituatie.

Legenda

Licht grijs	Lege ruimte
Groen	Tuinafval en keukenafval
Blauw	papier
Oranje	Plastic verpakkingen
Rood	Blik en drankkarton
Geel	Glas en textiel
Donker rood	Steen/puin en hout
Donker grijs	Restafval

Startsituatie
233 kg restafval

Tussenstand Proefgebied 1
124 kg restafval

Tussenstand Proefgebied 2
129 kg restafval

Bij het begin van de afvalproeven produceerde een persoon gemiddeld 233 kg restafval per jaar. Na een half jaar afvalproeven komen beide proefgebieden elk gemiddeld op 124 en 129 kg restafval uit. Beide restafvalkliko's zijn minder vol sinds de start van de afvalproeven (licht grijs).

Uit de sorteeranalyses van het restafval blijkt dat in beide proefgebieden veel minder papier (blauw), plastic verpakkingen (oranje) en tuin- en keukenafval (groen) wordt aangeboden bij het restafval. Er is geen verschil zichtbaar is tussen beide proefgebieden in de hoeveelheid tuinafval in het restafval. Het tuinseizoen was bij deze sorteeranalyse toen nog maar net begonnen. Wel is er een verschil in keukenafval tussen beide gebieden: proefgebied 1 (GFT+E kliko) gooit meer keukenafval bij het restafval dan proefgebied 2 (keukenemmer). Voor de overige stromen waren verschillen tussen de beide gebieden amper zichtbaar.

Bovenstaande kliko's maken zichtbaar dat er een verschil is tussen proefgebied 1 en 2 als het gaat om afvalstromen die op de Milieustraat thuishoren. De hoeveelheid hout en steen/puin stijgt in proefgebied 2. Het is de vraag of de grotere restafvalkliko, die meer ruimte biedt, zorgt dat er nu meer 'Milieustraatafval' in de restafvalkliko wordt gegooid.

De afvalproeven lijken ook effect te hebben op de gescheiden inzameling van luiers, glas, harde kunststoffen en textiel. Van dit afval wordt in beide proefgebieden minder teruggevonden in het

restafval. Afgelopen maanden is in ieder geval een grotere hoeveelheid luiers ingezameld. Qua textiel en glas kan daar op dit moment nog niets over worden gezegd.

Samenstelling PMD

Andere gemeenten die ook wijzigingen doorvoerden in hun afvalinzameling, kregen soms te maken met het effect dat de gescheiden afvalstromen sterker vervuild werden aangeboden. Voornamelijk bijPMD dat in kliko's wordt ingezameld: 30% vervuiling van PMD in kliko's ten opzichte van 15% vervuiling in PMD-zakken. Veel gegevens zijn hier echter nog niet over bekend en daarmee is de representativiteit niet groot, maar wel als indicatie mee te nemen.

Vanwege deze ervaringen is ook de samenstelling van het PMD uit beide proefgebieden onderzocht op samenstelling. Uit deze sorteeraanlyse blijkt dat de vervuiling in beide proefgebieden wel aanwezig is, maar amper van elkaar verschillen. Er is ongeveer 20% aan vervuiling gevonden. De helft daarvan de vervuiling was restafval. De andere helft plastic voorwerpen en zeilen of folies.

Grote verschillen tussen de proefgebieden zijn er niet. Dit is volgens de uitvoerder van de sorteeraanlyse opmerkelijk gezien de landelijke ervaringen. Hij benadrukt daarom ook dat de samenstelling wel een indicatie geeft, maar duidelijk een momentopname is en er geen al te zware conclusies getrokken mogen worden op basis van deze momentopname. Regelmatige sorteeraanlyses verdeeld over de langere periode geven een betrouwbaarder beeld. Aan het einde van de proefperiode wordt nogmaals de samenstelling bepaald.

Verbeterpunt PMD

Gezien de vervuiling in zowel zakken als kliko, zal de gemeente Uden hier iets mee moeten. Een dergelijke vervuiling is niet acceptabel en bevordert de recycling niet. Het is de vraag waar dit aan ligt (geen kennis wat PMD is, ontbrekende motivatie etc.). Gestart wordt met de communicatie over wat wel en niet bij PMD hoort.

Samenstelling GFT (+E)

Bij de samenstelling van het GFT+E (groente, fruit, tuin en etensresten) moet onderscheid worden gemaakt in de twee proefgebieden.

In proefgebied 1 wordt het gehele GFT+E in de kliko wekelijks (met uitzondering van wintermaanden) ingezameld. In proefgebied 2 scheiden de bewoners het GF+E (keukenafval, wekelijkse inzameling) van het tuinafval.

Keukenemmer

Bij het keukenafval heeft de verwerker veel vervuiling geconstateerd en aangegeven dat deze de verwerkingsgrens als compost nadert. Verbetering hierin is dus noodzakelijk. De inwoners zijn al via Facebook en een brief geïnformeerd, maar een verbetering is nog niet gezien. De vervuiling komt door plastic zakken, bloempotten, drankkarton en biologische zakken die niet voldoen aan de composteringseisen.

Verbeterpunt keukenafval

Bewoners nogmaals informeren, de gebruikers van de keukenemmers met te vervuild keukenafval waarschuwen (gele kaart) en bij herhaling de betreffende keukenemmer niet meer te legen en nogmaals een toelichting (rode kaart) achter te laten.

Tuinafvalkorf

De korven worden wekelijks visueel gemonitord op vervuiling. Incidenteel worden in een enkele tuinafvalkorven bloempotjes of zakken aangetroffen. De mate van vervuiling is dan ook zeer beperkt en kan door groenverwerker worden verwijderd tijdens het verwerkingsproces. Hier is geen extra actie noodzakelijk.

GFT+E klike

GFT+E voldoet aan de gestelde eisen voor compostering. Enige vervuiling is aanwezig, maar niet meer dan anders en valt daarmee binnen de toegestane marges voor compostering.

Kosten / baten tussenstand

Een eerste stand van zaken van de kosten voor inzamelen, verwerken en de opbrengsten is gemaakt. Deze wordt gebaseerd op de eerste 4 maanden (november t/m februari) en is doorerekend naar een jaar. We moeten daarbij rekening houden dat de bladperiode voor het tuinafval in deze vier maanden viel, maar het tuinseizoen eigenlijk pas vanaf maart start. Qua kosten kunnen bij het tuinafval dus nog verschuivingen plaatsvinden.

Er zijn duidelijke verschillen tussen beide proefgebieden. Als men ervan uit gaat dat een combinatie van inzamelmethoden wordt gekozen zoals nu in een proefgebied is samengesteld, leidt de inzamelmethode van proefgebied 1 financieel tot betere resultaten dan proefgebied 2. Kijkt men echter specifiek naar de kosten/baten per afvalstroom, dan is proefgebied 2 financieel gunstiger. Het is daarom van belang om na afloop van de proefperiode ook stil te staan bij de combinatie van inzamelmethoden.

Uit de beschreven inzamelresultaten, reacties van bewoners en kosten/baten is te concluderen dat in sommige gevallen de inzamelmethode duurder is, maar wel tot betere inzamelresultaten leidt. Een voorbeeld hiervan is het keukenafval inzamelen met een keukenemmer.

Als een van de uitgangspunten bij de afvalproeven is genoemd dat de afvalstoffenheffing niet mag stijgen. Dat betekent dat er straks bij eindevaluatie duidelijk een afweging gemaakt dient te worden tussen de ervaringen van bewoners, afvalscheidingsresultaten en kosten.

	Begroot Huidige situatie tov 1744,5 inwoners of 700 woningen	Werkelijke kosten/baten, 4 mnd	
		Proefgebied 1 1x 2 wkn kliko, maand wekelijks, winter los, 1x 2 wkn 705 woningen	Proefgebied 2 1x 4 wkn zak, wekelijks korf + emmer kliko, maand 700 woningen
restafval			
pmd			
gft			
papier			
Restafval	€ 73.344,43	€ 44.157,30	€ 40.064,42
Inzamelkosten restafval	€ 14.105,00	€ 14.205,75	€ 7.997,60
Verwerkingskosten restafval	€ 59.239,43	€ 29.951,55	€ 32.066,82
Papier	€ -1.994,21	€ 542,15	€ 568,71
Inzamelkosten papier	€ 7.689,51	€ 15.722,31	€ 16.492,62
Vergoeding vereniging	€ 3.618,09	€ 5.671,71	€ 5.949,59
Opbrengsten papier	€ -13.301,81	€ -20.851,88	€ -21.873,50
Kunststof	€ -3.443,09	€ -21.033,04	€ -6.858,94
Inzamelkosten kunststof	€ 3.484,80	€ 4.821,60	€ 14.878,68
Inkoop inzamelzakken	€ 720,00	pm	€ 1.000,00
Opbrengsten kunststof	€ -7.647,89	€ -25.854,64	€ -22.737,62
GFT	€ 22.923,47	€ 32.970,68	€ 81.761,79
Inzamelkosten gft	€ 14.508,00	€ 22.810,13	€ 67.876,19
Verwerkingskosten gft	€ 8.415,47	€ 10.160,55	nvt
Verwerkingskosten keukenafval	nvt	nvt	€ 5.221,50
Verwerkingskosten tuinafval	nvt	nvt	€ 8.664,11
Kosten per persoon	€ 51,19	€ 33,61	€ 64,04

Ervaringen bewoners

We hebben de bewoners van de proefgebieden gevraagd om te reageren op de afvalproef, hun ervaringen te delen en tips of adviezen door te geven. Dit kunnen zij gedurende de gehele afvalproeven doen per telefoon, e-mail of facebook.

Als aanvulling daarop hebben we een enquête opgesteld (ca 60 vragen). De enquête is van te voren getoetst door een aantal bewoners uit de proefgebieden op leesbaarheid, duidelijkheid en volledigheid. Alle bewoners in de proefgebieden hebben een brief ontvangen, met het verzoek om deze enquête in te vullen. Dit kon online, maar ook kon men om een papieren versie vragen. Gedurende twee weken konden zij reageren. In die twee weken zijn de bewoners op verschillende manieren nogmaals herinnerd aan deze enquête:

- Wekelijks artikel in het Udens Weekblad
- Twee spandoeken bij de invalswegen van de proefgebieden
- Spandoeken aan de vuilniswagens op de dagen dat ze door de proefgebieden reden
- Berichten op Facebook en Twitter

Uiteindelijk heeft dit geleid tot 402 responsen, waarvan 9 op papier. Dit betekent dat 28% van de bewoners uit de proefgebieden de enquête heeft ingevuld. Dit is een zeer goede respons.

De aantallen blijken evenredig verdeeld te zijn tussen de twee proefgebieden: 199 responsen uit proefgebied 1 en 203 responsen uit proefgebied 2.

Alle ontvangen reacties via e-mail, telefoon, Facebook of enquête maken deel uit van deze tussenstand en straks ook van de eindevaluatie.

Reacties bewoners proefgebied 1

Nieuwe inzamelmethode:

Afvalstroom	Inzamelmiddel	Inzamelfrequentie
Restafval	140 liter kliko	1 x 2 weken
PMD	240 liter kliko	1 x maand
Papier	los	1 x 2 weken
GFT+E	240 liter kliko	december t/m februari 1 x 2 weken, in maart t/m november wekelijks

‘.. ERG tevreden over deze manier van afvalinzameling, even wennen maar als je er bewust mee aan de slag gaat merk je dat er veel meer gescheiden kan worden. Voor ons mag heel Uden op deze manier hun afval gaan inzamelen!!!’

Uit proefgebied 1 hebben 199 huishoudens de enquête ingevuld.

Beide inzamelmethoden werd als voldoende beoordeeld:

oude inzamelmethode met een 6,1

nieuwe inzamelmethode met een 8,2

Daarbij is geen verschil te zien tussen de woonsituaties van compacter bouw zoals een rijtjeshuis als *twee-onder-een-kapwoning* of vrijstaand.

Het merendeel van de bewoners uit het proefgebied is te spreken over de afvalproef. De bewoners vinden het goed om het restafval te verminderen en de inzamelmethode is prettig.. Ze plaatsen wel een aantal kanttekeningen:

- het straatbeeld verandert op de inzameldag, omdat diverse kliko's (soms meerder afvalstromen tegelijk) aan straat staan;
- bij de kleinere woningen staan nu vaker kliko's in de voortuin of tegen de gevel.

Het gebruik van 3 kliko's wordt door bijna 70% als prima ervaren. Een enkele bewoner geeft aan dat al drie kliko's nogal wat vraagt van de mensen, maar is niet terug te zien in de beoordeling (8,2). Wel was het even wennen.

De bewoners in dit proefgebied moesten vooral wennen aan de omwisseling van de grijze restafvalkliko (grote kliko) voor de groene GFT-kliko (kleine kliko), maar begrepen het wel. In de afvalproef werd hen verzocht om deze om te wisselen, waardoor voortaan het restafval in de kleine groene kliko wordt ingezameld en het GFT+E in de grote grijze kliko. Om financiële redenen en om het weggooien van nog bruikbare kliko's te voorkomen, is gekozen om de kliko's om te wisselen. Om de omwisseling te ondersteunen, hebben alle bewoners grote stickers ontvangen met duidelijke opdruk voor welk afval de kliko is bedoeld. Gezien de verwarring en reacties van bewoners is het omwisselen van kliko's een discussiepunt bij de invoering van deze inzamelmethode voor heel Uden.

Hieronder beschrijven we per afvalstroom de reacties uit de enquête en via andere kanalen. Per afvalstroom sluiten we af met een samenvatting van de ontvangen tips of verbeterpunten.

Proefgebied 1 GFT+E

GFT+E staat voor Groente, Fruit, Tuin + Etensresten.

Inzamelmethode

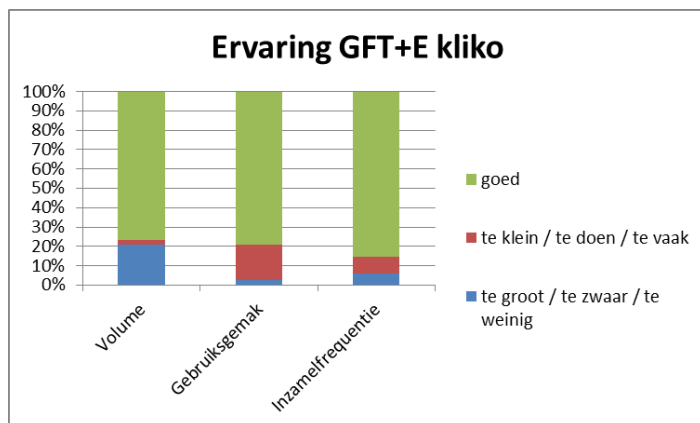
De GFT+E inzameling vindt in proefgebied 1 plaats met behulp van een 240 liter kliko (de 'oude' grijze restafvalkliko), die in maart t/m november wekelijks wordt ingezameld en in december t/m februari om de week.

Op moment van het opmaken van deze tussenstand heeft de afvalproef 4 maanden (november t/m maart) gelopen. Dit is een periode van bladafval en

beperkt snoeiafval, maar niet echt het tuinseizoen. Dus qua tuinafval is dit een rustige periode. Keukenafval is een stabiele afvalstroom, deze verloopt min of meer constant door de maanden heen.

De bewoners zijn tevreden dat de GFT+E klike wekelijks en in winter om de week wordt ingezameld. Ook het gemak van een klike wordt als goed beoordeeld. Het volume van 240 liter is veelal ook goed,

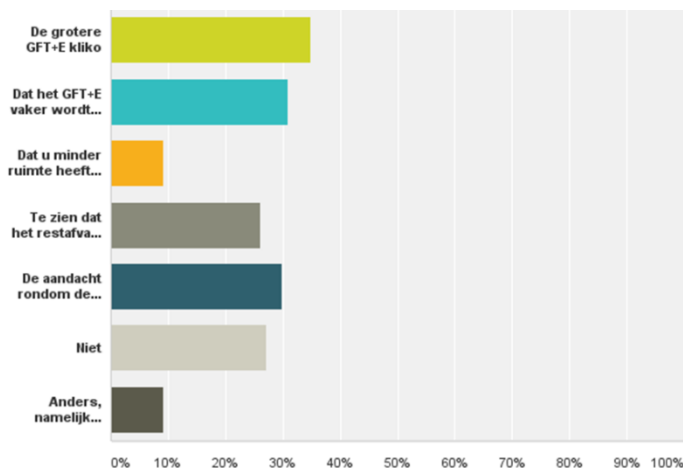
sommigen vinden het te groot. Er wordt geen duidelijke reden gegeven waarom de klike als te groot wordt ervaren. Wel blijken 27 van hen een kleinere tuin dan 100 m² te hebben. Het lijkt erop dat kleinere huishoudens geen 240 liter GFT+E klike nodig hebben. Vier personen vinden de klike te klein. Zij hebben een grotere tuin dan 500 m². Anderen met een dergelijke grote tuin, hadden weer genoeg aan de klike en inzamelfrequentie.

Ruim een kwart van de respondenten wil liever zelf het formaat GFT+E klike kiezen en ruim de helft heeft geen behoefte om te kiezen.

Waarom GFT+E beter gaan scheiden?

Er zijn meerdere redenen die de respondenten aangeven voor een betere scheiding. Een specifieke factor springt er niet uit. Uit onderstaande grafiek is af te lezen dat bewoners GFT+E beter zijn gaan scheiden door: de grotere klike, vaker inzamelen, aandacht rondom afvalinzameling en zien dat restafval minder wordt. Een kleinere klike voor restafval zorgde bij een klein deel tot beter scheidingsgedrag.

Door de nieuwe inzamelmethode cq afvalproef scheiden bewoners het GFT+E wel beter: In plaats van 43 kg tuinafval per persoon of 17 kg keukenafval bij het restafval, is bij de recente sorteeraanlyse nog maar 28 kg tuinafval en 3 kg keukenafval aangetroffen.

Tuinafval in de GFT+E klike

We hebben vergeleken hoe bewoners de GFT+E inzameling in de 240 liter klike (wekelijks in november, 1 x 2 weken in december t/m februari) ervaren, waarbij we kijken naar diegene met grote of kleinere tuinen. Let wel, het echte tuinseizoen is nog niet begonnen tijdens de enquête. Alleen de bladperiode is geweest.

Tuingrootte in relatie met GFT+E inzamelmethode

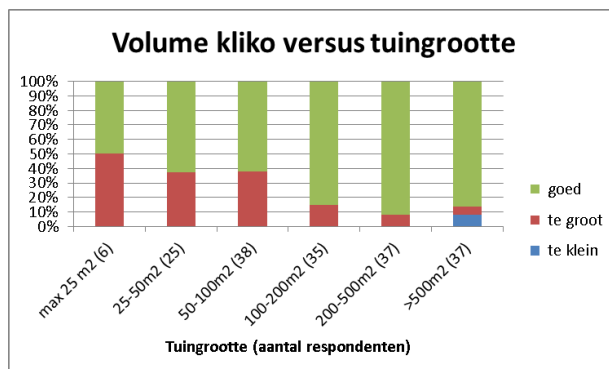
Hieronder is per tuingrootte aangegeven hoe bewoners reageren op het grootte van de GFT+E klike of de inzamelfrequentie. Het aantal respondenten met de kleinste tuinen (max 25 m²) is zeer klein (6), waardoor een enkele reactie al een groot effect heeft. De representativiteit moet hier in de gaten gehouden worden.

Volume versus tuingrootte

Over het algemeen wordt het volume van 240 liter als goed ervaren. Je ziet bij de kleiner wordende tuinen dat meer geneigd wordt naar dat de klike groot wordt.

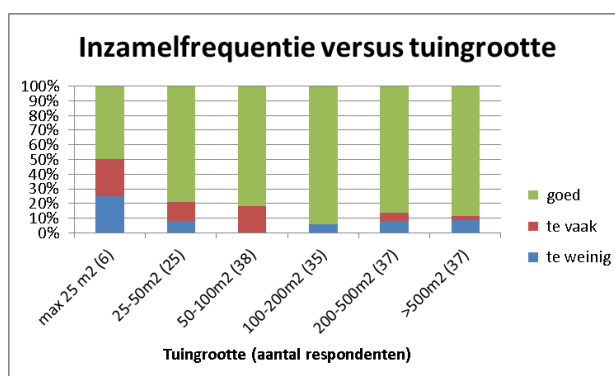
Een enkeling gooit nog tuinafval bij het restafval als de GFT+E klike vol is of uit gemak.

Een enkele bewoner geeft aan dat hij/zij graag het formaat klike voor GFT+E zou willen kiezen, maar het merendeel hoeft niet te kiezen.

Inzamelfrequentie versus tuingrootte

Kijken we naar de inzamelfrequentie (december t/m februari 1x 2 weken, maart t/m november wekelijks) dan ervaart het merendeel van de respondenten de frequentie als goed. Ook hier zien we dat als de tuinen kleiner worden de frequentie als te vaak wordt ervaren.

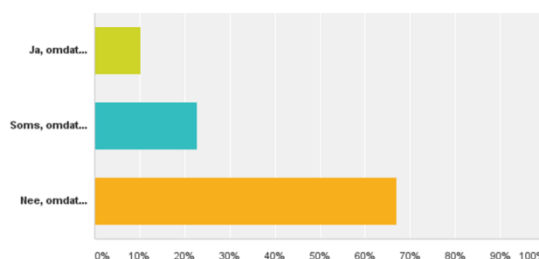

Etensresten in GFT+E klike

10% gooit nog steeds etensresten bij het restafval.

Redenen die hiervoor worden aangegeven zijn:

- geen plek in huis om keukenafval te scheiden;
- niet hygiënisch (in keuken of in klike);
- sommigen geven aan dat ze een vuilniszak prettiger vinden voor afval dat gaat stinken en schimmelen;
- sommigen geven aan dat zij de motivatie niet hebben om etensresten apart in huis in te zamelen

Verbeterpunten GFT+E inzameling

84% vindt de nieuwe GFT+E inzamelmethode goed en heeft geen verbeterpunten. Van diegene die wel verbeterpunten benoemden:

- Voor kleinere huishoudens kleinere klike's
- Compostvat promoten
- Een (combi-)emmer voor restafval en GFT+E voor in de keuken verstrekken
- Gratis biologisch afbreekbare zakken, voor de klike of keuken
- Een bakje van 30 - 14cm voor op aanrecht
- Klike maandelijks laten reinigen
- Keukenafval in keuken vermalen en in riool
- Kleine keukenafval-klike naast GFT klike
- Een enkele respondent benoemde als verbeterpunt een korf in straat voor overtollig tuinafval
- Tips v hoe etensresten apart ingezameld kunnen worden met aandacht voor hygiëne.

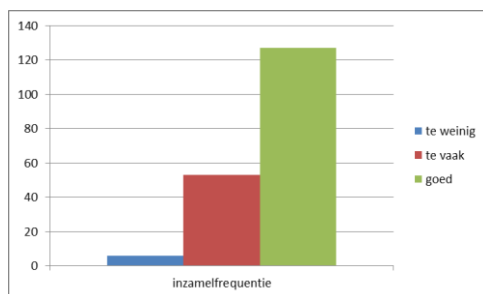
Proefgebied 1 Papier

Inzamelmethode:

Papier en karton wordt in proefgebied 1 nog steeds los/gebundeld ingezameld. De inzamelfrequentie is verhoogd naar 1x 2 weken.

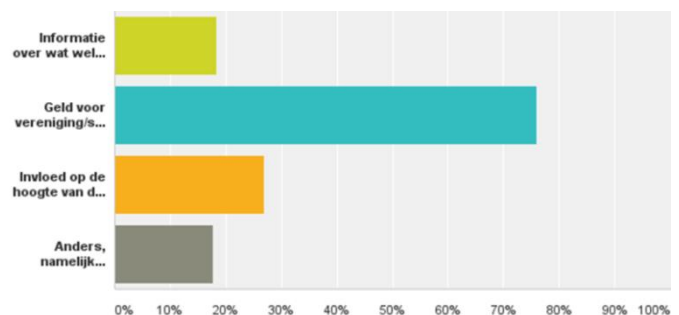
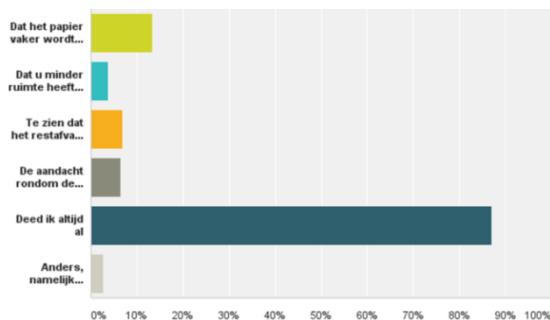
De bewoners geven dat zij papier al goed scheiden. Een klein deel is beter papier gaan scheiden door het vaker inzamelen.

Het overgrote deel vindt het om de week inzamelen goed. Van diegene die vinden dat om de week papier inzamelen te vaak is, geven zij aan dat eens in de 3 of 4 weken ook voldoende is.

Wat helpt bij het scheiden van papier?

Op de vraag waarom mensen het papier beter zijn gaan scheiden, geven de meesten aan dat ze dit al deden. De inzamelresultaten geven echter aan dat er wel een verbetering heeft plaats gevonden. De inzamelfrequentie lijkt hierop van invloed te zijn. Verder geven de respondenten aan dat het vooral motiveert dat een vereniging of school hiermee geld kan verdienen. Bij de optie anders gaf het merendeel aan dat aandacht voor het milieu, recycling en bewustwording ook zou helpen om papier te scheiden. Een enkele keer een kleine inzamelbak of een zo klein mogelijke restafvalklike als optie genoemd.

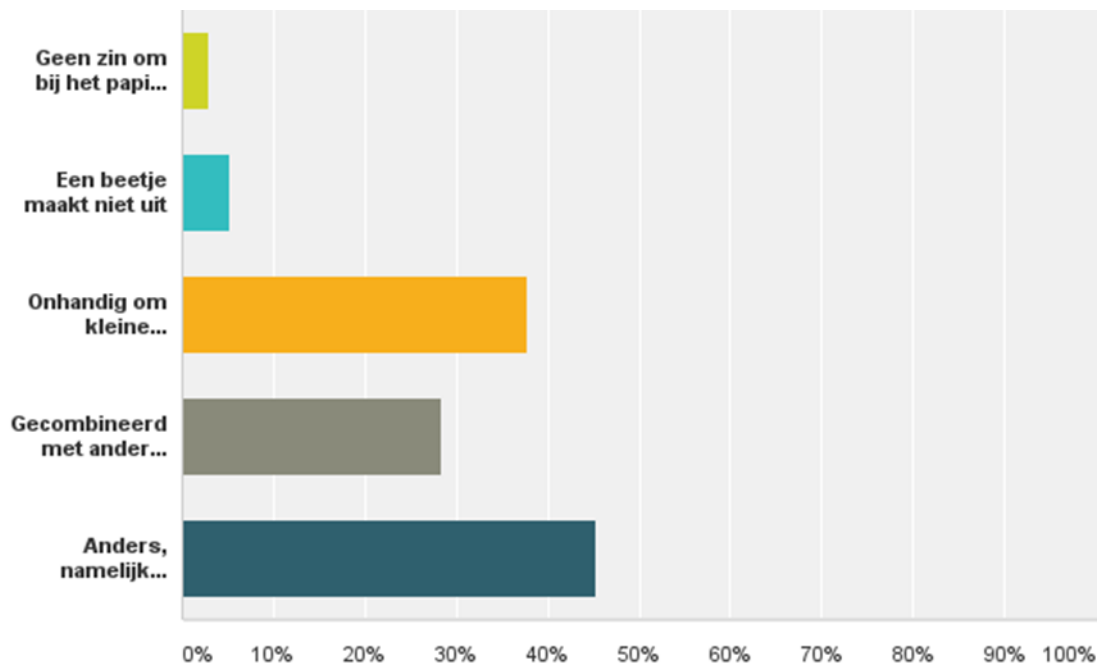

Wat zou de reden zijn om alsnog papier bij restafval te gooien?

Zoals zichtbaar in onderstaande grafiek geeft bijna niemand aan dat hij/zij geen zin heeft om papier apart in te zamelen, maar deels dat het onhandig is voor de kleine stukjes papier of papier/karton dat verbonden is aan ander materiaal (bv papieren omhulsel om plastic bakje). In de categorie 'anders' wordt genoemd:

- papier is vervuild;
- persoonlijke gegevens;
- teveel gedoe om te scheiden
- papier is bij inzamelronde niet meegenomen;
- teveel papier om in huis te bewaren;

- het merendeel van de reacties geeft echter aan dat er geen enkele reden is om papier bij restafval te gooien.

Reacties die een enkele keer in enquête of Facebook zijn genoemd:

- het fijn is dat nu ook in de schoolvakanties wordt ingezameld;
- er zijn nog steeds buurtgenoten die geen papier gescheiden aanbieden.

Verbeterpunten voor de papierinzameling

22% had ideeën voor verbetering. Als mogelijke verbeterpunten werden genoemd:

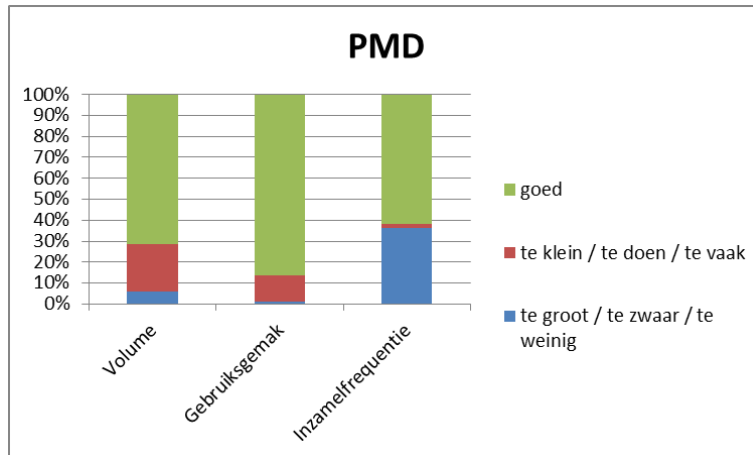
- Meerderen noemden een papierklike of bakken om papier in te zamelen en aan straat aan te bieden. Daar tegenover staan reacties dat er geen kratten of bakken moeten komen, omdat dit extra belastend is voor de vereniging die deze moeten legen. Als mogelijkheid werd ook genoemd: het verstrekken van kartonnen dozen die gelijk met de inzameling mee kunnen.
- Een enkele bewoner noemde ook: Papierinzameling combineren in container met glas of pmd, inzamelunit voor buiten, informatie over het voordeel voor de vereniging, kinderen leren papier te scheiden, meer wel/niet stickers, vaker ophalen of een verzamelpunt in wijk

Proefgebied 1 PMD

PMD staat voor verpakkingen van Plastic, Metaal en Drankkarton.

Inzamelmethode:

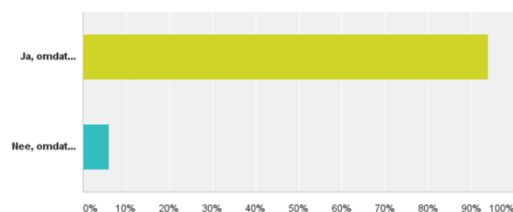
Het PMD wordt in proefgebied 1 in een 240 liter klike (grijze romp en oranje deksel) 1x per maand ingezameld. PMD dat niet meer in de klike past mag in speciale inzamelzak naast de PMD-klike worden aangeboden.

Om het PMD in te zamelen vindt het merendeel het volume van 240 liter goed. Wanneer de bewoners de klike te groot vinden, betreft het vaak kleine huishoudens. Slechts een enkele bewoner geeft aan te willen kiezen tussen de grootte van de PMD-klike.

Het gebruiksgemak van een klike voor PMD is goed.

Het 1x per maand inzamelen wordt door ruim de helft als goed ervaren, een derde vindt het te weinig. Dit laatste onderbouwt men met de melding dat de klike te klein is (grotere gezinnen) of de verwachte geuroverlast in de zomer. In de praktijk is zichtbaar dat bijna 2% een extra zak naast de PMD-klike aanbiedt, omdat deze vol is. Opvallend is dat 40% nog steeds de speciale inzamelzak gebruikt. Voornaamste reden is hygiëne (ongedierte, geur, schoon blijven klike), maar de zak is ook hét inzamelmiddel voor in huis of voor als het niet meer in de klike past. De overige respondenten hebben genoeg aan de klike als inzamelmiddel.

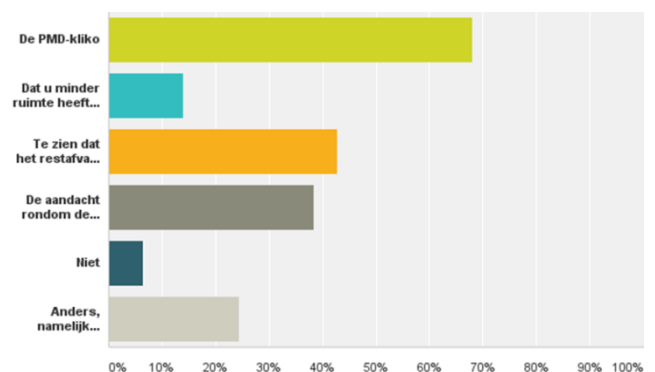

Een overgroot deel van de respondenten vindt het inzamelen van PMD in een klike een verbetering, omdat:

- het nu netter is;
- het makkelijker is;
- het helpt om te scheiden;
- sommigen nu minder last hebben van dieren
- sommigen nu minder last hebben van het wegwaaien van de inzamelzakken.

Waarvoor is men beter PMD gaan scheiden?

Er zijn meerdere factoren die de respondenten helpen om het PMD beter te scheiden. Vooral de PMD-klike helpt, maar ook het zien dat het restafval ook inderdaad minder wordt en de aandacht rondom de afvalinzameling.

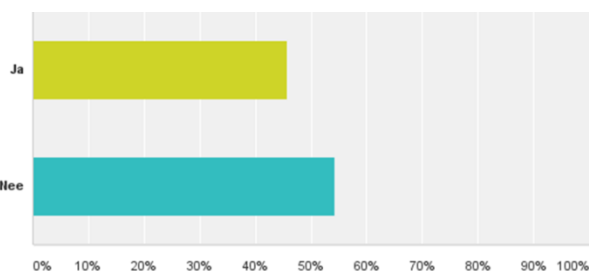
Tips van bewoners voor verdere verbetering PMD-inzameling

- PMD vaker inzamelen
- Minder plastic in winkels (preventie)
- Aangeven wat te doen met gemengde verpakkingen
- PMD-inzameling combineren met andere inzameling, bv door combi-container
- PMD-pers om PMD te verkleinen
- Een inzamelmiddel voor in huis (zak, een kleinere container, combi-prullenbak)
- 240 liter zak voor in de kliko
- Voorlichting wat wel/niet mag, wel/niet scheiden tov nascheiding, op reclameborden
- Tips&trucs op Facebook en afvalkalender
- Producent geeft op verpakking aan waar het hoort (op veel verpakkingen staat het al)

Proefgebied 1 Restafval

Inzamelmethode

Het restafval wordt in proefgebied 1 in de 'oude' kleinere groene kliko om de week ingezameld.

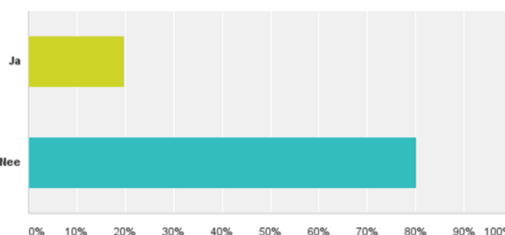
Restafval beter gaan scheiden?

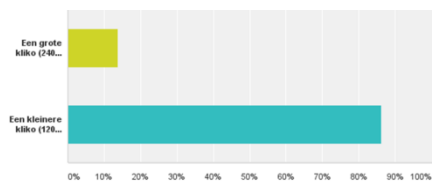
Op de vraag of men door een kleinere kliko voor restafval beter afval is gaan scheiden, geeft ruim de helft aan van niet en bijna de helft aan van wel.

Bij beide antwoorden geeft het merendeel aan dat een grote restafvalkliko niet meer nodig is.

Lopen de bewoners met de kleine restafvalkliko nu tegen zaken aan?

Een klein deel van de bewoners geeft aan nu door de kleinere restafvalkliko te merken dat de kliko te klein is voor bijvoorbeeld hun luiers, tegels of dat de grotere stukken er niet meer inpassen. Het merendeel heeft geen probleem met de kleinere kliko.

Voorkeur combinatie volume en inzamelfrequentie restafval

Het overgrote deel van de respondenten heeft de voorkeur voor de kleine restafvalklike en 1 x 2 weken inzamelen in plaats van de 'oude' grote klike maar dan 1 x 4 weken.

Redenen voor minder vaak inzamelen maar met een grotere klike, is besparing op inzaamelkosten en dat incidenteel ook

grotere hoeveelheden afval weg kan.

Verbeterpunt restafval

- Communicatie over wat wel/niet mag in restafvalklike

Reacties bewoners in proefgebied 2

'Goed initiatief dat nog lijkt te werken ook!'

Nieuwe inzamelmethode:

Afvalstroom	Inzamelmiddel	Inzamelfrequentie
Restafval	240 liter kliko	1 x 4 weken
PMD	zak	wekelijks
Papier	240 liter kliko	1 x maand
Keukenafval	25 liter keukenemmer	wekelijks
Tuinafval	tuinafvalkorf in buurt	nvt

In proefgebied 2 hebben 203 huishoudens de enquête ingevuld.

Beide inzamelmethoden worden als voldoende beoordeeld, de nieuwe methode net iets hoger dan de oude:

Oude inzamelmethode 6,7

Nieuwe inzamelmethode 6,9

Kijken we naar de woonsituatie, dan is te zien dat zowel de rijtjeshuizen als de twee-onder-een-kapwoning de nieuwe inzamelmethode gering positiever ervaren (7) dan de oude inzamelmethode (6,7) en dat de vrijstaande woningen iets positiever (7,2 ten opzichte van 6,5).

Het lijkt erop dat het inzamelen van het tuinafval met een tuinafvalkorf en keukenafval met een keukenemmer iets beter aanslaat bij vrijstaande huizen dan overige woningen.

Opmerkingen over de oude methode, gaan vooral over dat het makkelijker was maar niet stimuleerde tot het scheiden van afval of dat het inzaelritme duidelijker was.

Opmerkingen over de nieuwe inzamelmethode gaan over dat:

- ze nu meer ruimte over hebben in de grijze kliko;
- het afval nu makkelijk te scheiden is;
- ze nu bewuster worden over afvalscheiding;
- het meer moeite kost, maar wel meer oplevert;
- het veel beter is voor het milieu;
- het is even wennen, maar nu prima;
- de keukenemmer is vies of niet altijd handig;
- het wegbrengen tuinafval is minder prettig;
- er is meer vrachtverkeer in de wijk;
- men maakt zich zorgen om personen die mindervalide zijn en hun tuinafval moeten wegbrengen.

Bij de start van de afvalproeven maakten bewoners zich zorgen over mogelijk vandalisme bij de tuinafvalkorven, maar in de praktijk bleek er geen vandalisme op te treden.

Ook gaven bewoners tijdens het verspreiden en ophalen van bv kliko's aan dat zij behoefte hadden om hun gft-kliko te behouden. Zij willen hierin hun tuinafval verzamelen en naar de korf brengen. Diegene die hier behoefte aan hadden, hebben hun kliko kunnen behouden. De kliko's zijn financieel afgeschreven en kunnen ook niet meer ingezet worden op andere adressen vanwege flinke gebruikssporen. Het recyclen van de kliko kan ook nog tegen de tijd dat deze kliko alsnog wordt ingeleverd.

Proefgebied 2 Tuinafval

Inzamelmethode

Het tuinafval wordt in proefgebied 2 ingezameld met tuinafvalkorven. De korven staan op maximaal 200m loopafstand.

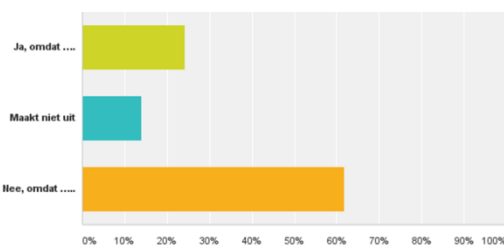
De korven worden minimaal tweemaal per week geleegd en in het blad- en tuinseizoen driemaal per week. Ook het tuinafval dat naast de korven wordt aangeboden, zamelen we in.

Het model korf is naar voorbeeld van een gemeente die al jaren hun tuinafval middels korven inzamelt. De vier zijden van deze korf zijn even hoog. Om het tuinafval makkelijk(er) in de korf te krijgen, hebben sommige bewoners in die gemeente een opstap of loopplank tegen de korf gezet.

Om het de bewoner makkelijker te maken, leek het de gemeente Uden handiger om een zijde te verlagen. Onbekend was of hier 'kinderziekten/risico's' aan zitten, zoals eruit vallend tuinafval of het erin klimmen van kinderen. Om dit uit te testen is de helft van de korven voorzien met verlaging en de andere helft niet.

Tuinafvalkorf een verbetering?

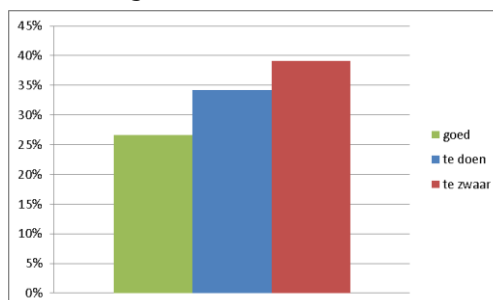

Ruim 60% vindt het geen verbetering en ruim 20% wel. Diegene die het niet uitmaakt hebben bijna geen tuinafval. Diegene die het een verbetering vinden, kunnen nu wel al hun tuinafval kwijt (kliko te snel vol, te weinig inzamelen) en hoeven niet meer naar de Milieustraat te gaan. Het merendeel vindt het geen verbetering door:

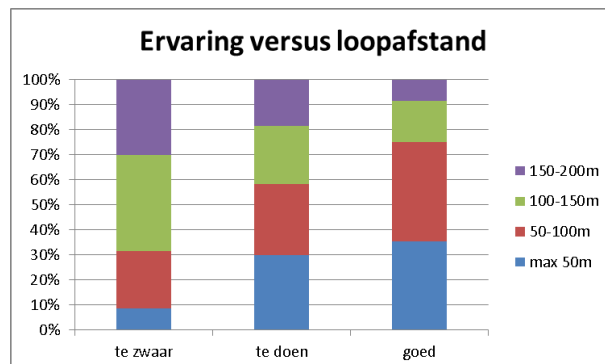
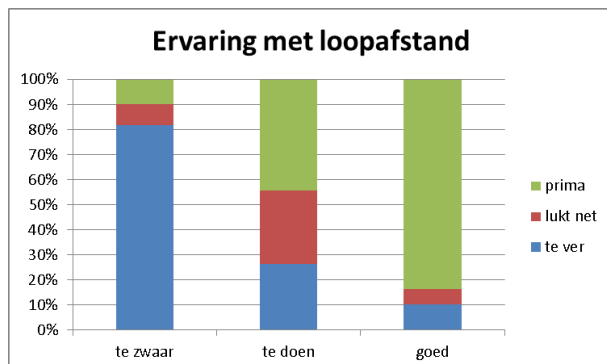
- het gesjouw met tuinafval (teveel gedoe voor kleine beetjes, te vaak heen en weer bij grote hoeveelheden);
- milieuvriendelijk doordat men het tuinafval nu met auto naar korf wordt gebracht;
- loopafstand naar korf is te groot;
- het wegbrengen naar de korf is te zwaar of lastig;
- het is niet handig voor ouderen of mindervaliden;
- de korf staat lelijk in straat;
- er wordt ander afval in de korf gegooid.

Vervolgens hebben we gekeken naar de reacties van de bewoners als het gaat om onderdelen in het gebruik van de tuinafvalkorf. Een onderdeel is bijvoorbeeld het wegbrengen van het tuinafval naar de korf. In zijn algemeenheid vindt ruim 60% het wegbrengen van tuinafval naar de tuinkorf te doen of goed, de overige 40% vindt het te zwaar.

Gekeken is of het als zwaarder wordt ervaren als de tuinen groter worden en men dus meer tuinafval heeft of dat het

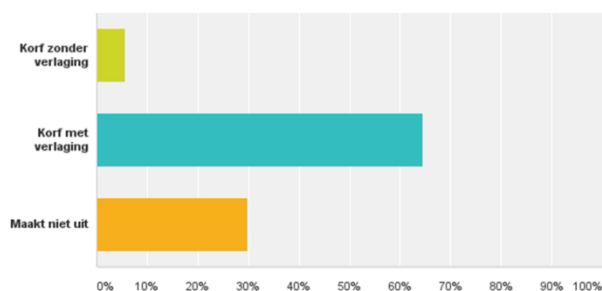

meer ligt aan de loopafstand naar de korf. De grootte van de tuin blijkt niet doorslaggevend te zijn. De meningen zijn gelijk verdeeld tussen goed tot te zwaar bij de verschillende tuingroottes. Wel lijkt de loopafstand uit te maken.

Veel mensen die de tuinafvalkorf als zwaar ervaren vinden de loopafstand te ver, diegene die de korf als prima ervaren vinden de loopafstand ook prima. Kijken we naar de feitelijke loopafstand dan lijkt de acceptatiegrens te liggen bij een loopafstand tot 100m. Bij grotere loopafstanden neigen steeds meer mensen naar te zwaar. Van diegene die het gebruik van de korf zwaar ervaren, hebben veel het liefst weer de kliko omdat de korf te ver staat of het wegbrengen te zwaar is.

Vervolgens is gekeken naar het gebruiksgemak van de korf zelf. Uit de enquête kwam naar voren dat ruim de helft het model van korf te doen of goed vindt en ruim 60% heeft de voorkeur voor de korf met verlaging.

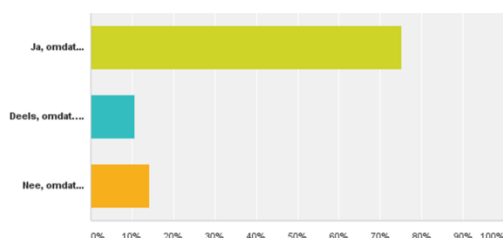
Verbeterpunt tuinafval- inzameling

- Meer tuinkorven plaatsen om loopafstand te verminderen.

Proefgebied 2 Keukenafval

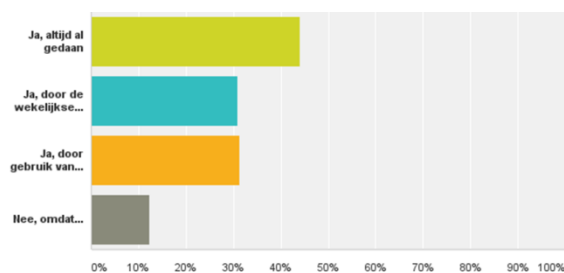
Inzamelmethode

Het keukenafval wordt in proefgebied 2 wekelijks in de 25 liter keukenemmer ingezameld.

Ruim 80% gebruikt de keukenemmer om het keukenafval gescheiden in te zamelen. Ruim 10% gebruikt de

keukenemmer niet en zamelt het keukenafval ook niet gescheiden in.

Diegene die het keukenafval gescheiden inzamelen, doet ruim 40% het altijd al en circa 60% is het gaan doen of meer gaan scheiden door de wekelijkse inzameling of keukenemmer.

Diegene die het keukenafval niet gescheiden inzamelen (categorie 'anders') geven aan dat zij niet scheiden omdat er te weinig keukenafval ontstaat, het vies of onpraktisch is.

Om het keukenafval gescheiden in te zamelen zou het ook helpen als de gemeente biologische afbreekbare zakken gratis verstrekt, vanwege de hygiëne en zodat dan passende zakken te verkrijgen zijn. Andere respondenten vinden dit een verantwoordelijkheid voor de bewoner zelf, hebben geen zak nodig omdat de keukenemmer makkelijk schoon te maken is, vinden dat de zak ook weer afval wordt, zorgt voor onnodig extra kosten en het bevordert illegaal gebruik. Om het keukenafval gescheiden in te zamelen, is de meeste behoefte aan informatie over hoe de keukenemmer schoon te houden.

Ruim de helft gooit liever het keukenafval bij het tuinafval in een kliko, omdat:

- het hygiënischer is;
- het een grotere container is;
- het minder vies is;
- je minder gescheiden bakjes in huis nodig hebt.

Een derde gooit liever niet het keukenafval samen met het tuinafval in de kliko, omdat:

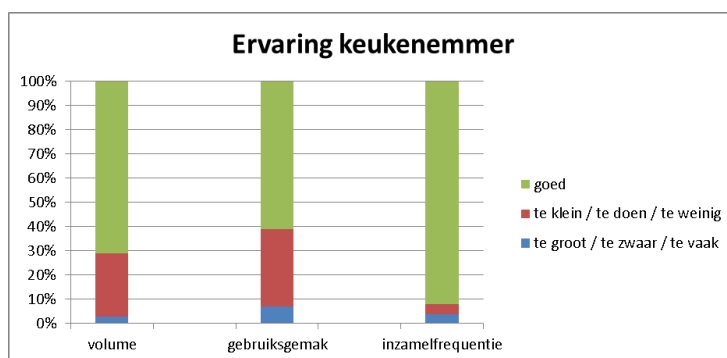
- dit gaat stinken;
- vies is;
- wekelijks ophalen ideaal is;
- je minder kliko's in huis hebt.

De respondenten reageren veelal positief op de keukenemmer en inzamelfrequentie.

Ruim 70% vindt de keukenemmer groot genoeg. De respondenten die de keukenemmer te klein vinden, geven aan dat zij meer keukenafval hebben dan in de emmer past. Diegenen die zich hebben gemeld, hebben daarom een tweede keukenemmer gekregen.

Qua gebruiksgemak vindt 60% het goed.

De minder positieve ervaringen hebben veelal te maken met de beleving, hygiëne van het apart inzamelen en het snel kapot gaan van de keukenemmers. Door verscherpte afspraken met de inzamelaar is het kapot gaan van de keukenemmers teruggedrongen.

Over het wekelijks inzamelen is het overgrote merendeel tevreden.

In de eerste weken na de start van de afvalproef verdwenen keukenemmers, ondanks stickers met adres en huisnummers op de emmers. Reden van verdwijning is onbekend. Dit fenomeen is alleen in de eerste weken opgetreden en vindt nu niet meer plaats.

Verbeterpunten keukenafval:

- Een tweede keukenemmer verstrekken aan degene die meer keukenafval hebben dan in een keukenemmer past;
- Regelen dat passende zakken te koop zijn.

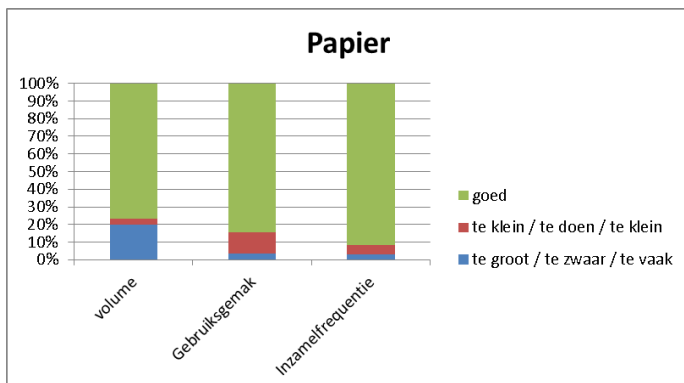
Proefgebied 2 Papier

Inzamelmethode

Het papier en karton wordt in proefgebied 2 maandelijks in een 240 liter kliko (grijze romp en blauwe deksel) ingezameld. Niet passend karton of meer papier mag naast kliko worden aangeboden.

De 'nieuwe' inzamelmethode voor papier wordt positief ontvangen. De kliko vindt men prettig, hij is

groot genoeg en de inzamelrequentie is goed.

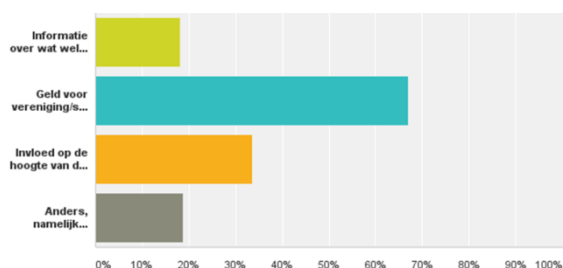
Diegenen die de kliko te groot vinden, zijn merendeels huishoudens van 1 of 2 personen. Leeftijd lijkt hier geen invloed op te hebben.

Het kunnen kiezen in maat van kliko is min of meer gelijk verdeeld: iets minder dan de helft wil kiezen.

Uit de laatste sorteeraanalyse kwam naar voren dat ca 5 kg papier nog bij het restafval wordt gegooid (voorheen 24 kg). Als reden om papier nog bij het restafval te gooien, werd in de enquête aangegeven:

- een enkele heeft geen zin om papier te scheiden;
- een beetje papier bij het restafval maakt niet uit;
- het is onhandig om kleine papiertjes apart te houden;
- vaker wordt genoemd dat het papier gecombineerd is met ander materiaal;
- het papier is vervuild.

Maar 5 kg papier in het restafval is niet veel. De 'best practice' gemeente in Nederland meet 3 tot 5 kg papier in haar restafval, dus de proefgebieden in Uden doen het zeker niet slecht.

Op de vraag wat helpt bij het scheiden van papier, komt uit de enquête dat het vooral helpt dat een vereniging of school hiermee geld kan verdienen. Bij een derde van de respondenten helpt het ook als hiermee de afvalstoffenheffing lager kan worden.

Tips van bewoners voor verdere verbetering papier-inzameling

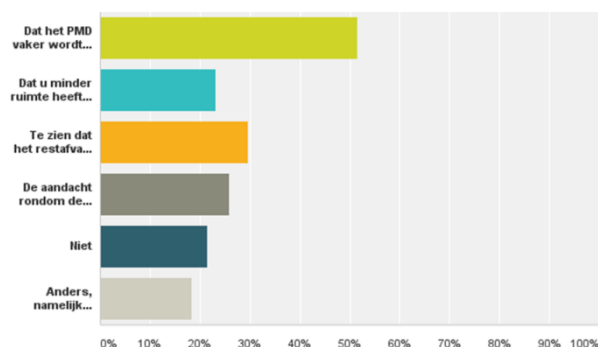
- Iets voor in de keuken;
- Een kleinere kliko;
- Mensen nog bewuster maken;
- Containers bij winkels;
- Combikliko voor restafval en papier;
- Krat of doos werkt beter voor school;
- Geen papierkliko.

Proefgebied 2 PMD

PMD staat voor verpakkingen van Plastic, Metaal en Drankkarton.

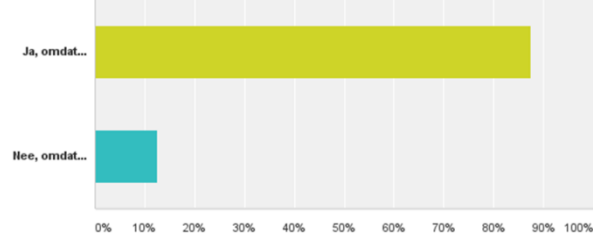
Inzamelmethode

Het PMD in proefgebied 2 wordt wekelijks in de speciale inzamelzak ingezameld.

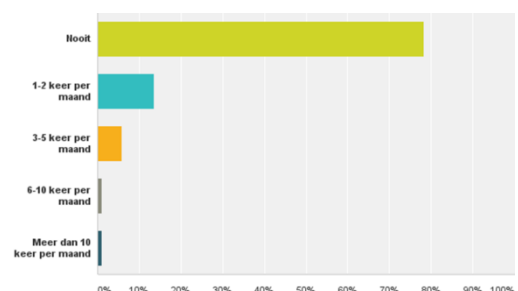
De helft van de respondenten is PMD beter gaan scheiden, omdat het vaker wordt ingezameld. Om PMD te scheiden helpt de kleinere restafvalkliko ook, het zien dat het restafval minder wordt en de aandacht rondom afvalscheiding.

Bijna 90% vindt het wekelijks inzamelen van het PMD een verbetering. 7% vindt het geen verbetering,

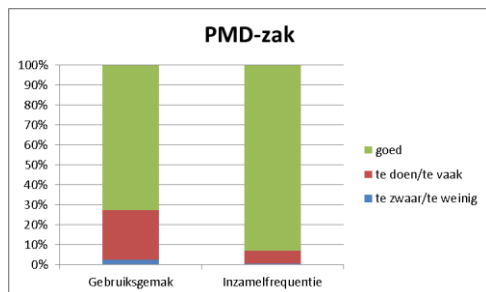

omdat ze niet zoveel PMD hebben. Dit zijn veelal kleinere huishoudens (1 of 2 personen). Een paar respondenten vinden het geen verbetering, omdat de zakken bij harde wind wegwaaien, dieren de zakken openmaken, ze voor de hygiëne liever een kliko hebben of het belachelijk vinden dat je om zakken moet vragen bij afhaalpunten.

Ook is in de enquête de vraag gesteld hoe vaak het gebeurt dat de zak wordt opengescheurd door dieren. Bij bijna 80% gebeurt het nooit, bij 19% gebeurt het 1 tot 5x per maand en bij 4 personen gebeurt het vaker dan 6x per maand. Bijna de helft hiervan heeft liever een kliko voor het PMD.

De overigen vinden een zak wekelijks ophalen prima of hebben geen verbeterideeën.

In tabel hiernaast is te zien dat het merendeel tevreden is over het gebruiksgemak en ruim 90% over de inzamelfrequentie.

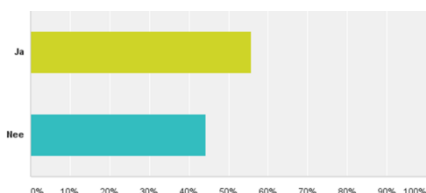
Verbeterpunten PMD-inzameling (zak)

- Zakken gratis blijven verstrekken;
- Een kliko in plaats van zakken;
- Stevigere zakken;
- Combi-kliko van PMD met papier;
- Inzamelen in een kliko;
- PMD-pers;
- Verzamelpunt in straat i.v.m. wegwaaien;
- Kroonring aan lantaarnpaal i.v.m. wegwaaien en netter straatbeeld.

Proefgebied 2 Restafval

Inzamelmethode

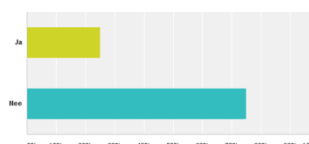
Het restafval in proefgebied 2 wordt nog steeds ingezameld in de 240 liter grijze kliko, maar dan 1x 4 weken en niet meer om de week.

De lagere frequentie geeft maar een beperkte stimulans tot het scheiden van afval. Uit bovenstaande paragrafen blijkt toch dat de grootste stimulansen om afval te scheiden, zijn:

- de hogere service (vaker inzamelen of kliko) voor de recyclebare afvalstromen;
- aandacht voor afvalscheiding;
- zien dat het restafval minder wordt.

In de enquête hebben we ook gevraagd of men nu tegen zaken aanloopt door de lagere inzamelfrequentie. Bij het merendeel heeft de lagere frequentie geen gevolgen. Van diegene die aangeven wel tegen zaken aan te lopen, reageert de helft op andere zaken dan het

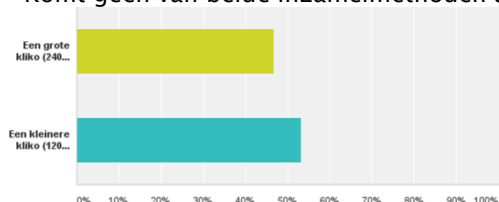

restafval. De reacties met betrekking tot restafval (16%) gaan vooral over dat de klike nu te klein is en de zorgen dat het in de zomer gaat stinken.

Op de vraag waar de voorkeur naar uit gaat:

- a) Een grote klike maar minder vaak inzamelen
- b) Een kleine klike en om de week inzamelen

Komt geen van beide inzamelmethoden als grootste kanshebber naar voren.

Reacties van bewoners uit beide proefgebieden over

Milieustraat

Veel respondenten geven aan dat zij niet meer gebruik maken van de Milieustraat dan voorheen. De belangrijkste reden is dat de respondenten (nog steeds) geen afval voor Milieustraat hebben. Een enkele respondent geeft aan dat hij/zij geen vervoer heeft, de klike voldoende is of ze niet voor kleine dingen helemaal naar milieustraat gaan.

Dat de tarieven zijn aangepast voor kleine hoeveelheden afval helpt bij 20% van de respondenten om het afval naar de Milieustraat te brengen in plaats van weg te gooien bij het restafval. Andere redenen die zijn genoemd: het is beter voor het milieu, het is goedkoper geworden en soms is afval te groot voor klike.

Gescheiden textiel-, luier-, incontinentiemateriaal- en glaszameling

Het vermoeden bestond dat door de afvalproeven mensen bewuster omgaan met hun afval en daardoor mogelijk ook andere afvalsoorten beter gaan scheiden. In de enquête is gevraagd of meer gebruik wordt gemaakt van de gescheiden inzameling van glas, textiel, luiers en incontinentiemateriaal.

Dit vermoeden blijkt waar. Een groot deel van de respondenten geeft aan andere afvalstromen dan plastic, papier of gft niet beter te scheiden. Sommigen geven aan dat zij nu ook het textiel en glas beter scheiden.

Textielinzameling

Uit de enquête is naar voren gekomen dat een enkeling niet weet dat textiel in Uden gescheiden wordt ingezameld of waar de textielcontainers staan. Een kwart maakt nu door de afvalproeven meer gebruik van de gescheiden textielinzameling.

Glasinzameling

Iedereen weet dat in Uden glas gescheiden wordt ingezameld en ruim 30% maakt door de afvalproeven meer gebruik van de glascontainers. Een enkele respondent weet niet waar de glascontainers staan en zo'n 14% weet niet dat het glas tegenwoordig met restjes en deksels in de glascontainers mag.

Luierinzameling

Circa de helft weet niet dat in Uden luiers gescheiden worden ingezameld. Van diegene die het wel weten, weten de meesten niet waar de luiercontainers staan. Een enkeling maakt nu door de afvalproeven meer gebruik van de gescheiden luierinzameling. Anderen niet omdat nog steeds alles in de klike past en de luiers stinken.

Incontinentiemateriaal–inzameling

Ruim 80% weet niet dat in Uden het incontinentiemateriaal gescheiden wordt ingezameld en nog meer bewoners weten niet waar deze containers staan. Een enkeling is door de afvalproeven gebruik gaan maken van de gescheiden inzameling incontinentiemateriaal.

Verbeterpunt overig gescheiden inzameling

- De bewoners van de gehele gemeente informeren over de gescheiden luier/incontinentiemateriaal in Uden.

Zwerfafval

De meeste respondenten van de enquête geven aan dat er niet meer zwerfafval op de straat ligt door de afvalproeven. Veel respondenten geven ook aan dat ze het niet zouden weten, waardoor de indruk ontstaat dat de afvalproeven het niet verslechterd hebben. Eén van de 3 personen die aangaven dat er wel meer zwerfafval in de straat ligt door de afvalproeven, geeft aan dat dit komt doordat plastic uit de PMD–klike waait of PMD in de tuinen ligt.

Al met al mag worden geconcludeerd dat de gewijzigde inzamelmethode niet heeft geleid tot meer zwerfafval.

Communicatie

Startpakket

De meeste respondenten geven aan dat ze goed geïnformeerd zijn over de afvalproeven en het startpakket voldoende informatie bevat. Een paar respondenten geven aan enkele details te missen zoals of ze wel/niet kunnen kiezen om deel te nemen aan de afvalproeven, datum informatieavonden ontbreken van stukken.

Informatieavond

Op de informatieavond wordt heel verschillend gereageerd. Veel respondenten geven aan dat ze niet zijn geweest omdat ze verhinderd waren of niet op de hoogte waren van de informatieavond. Er waren op deze avond veel mensen (300 personen), waardoor het voor veel respondenten verwarrend en/of chaotisch overkwam. Enkele oplossingen die door respondenten al worden aangegeven: grotere zaal, aparte informatieavond per proefgebied of vooraf een plan voor een lage én een hoge opkomst.

Facebook

Veel respondenten (70 –80%) gebruiken geen Facebook, omdat ze geen Facebookgebruiker zijn of geen behoefte hebben aan Facebook. Respondenten die de pagina wel volgen (75 door bewoners uit proefgebied 1, 100 uit proefgebied 2), doen dit om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en om tips met elkaar uit te wisselen. Een enkele respondent gaf aan dat de gemeente

snel reageerde op Facebookberichten, maar het overgrote deel heeft niet aangegeven wat ze van de snelheid vonden.

Persoonlijk contact

Degene die contact hebben gehad met Hiltja Hoff of Patricia van Os ervaren dit als prettig en zijn snel geholpen. In de meeste gevallen is hun vraag beantwoord na het persoonlijk contact.

Afval ABC

De meeste respondenten (90%) geven aan dat ze het afval ABC zinvol vinden en een groot gedeelte ontvangt het graag op papier., Qua vormgeving zien ze het graag anders. Denk hierbij aan per afvalstroom, kritisch kijken naar de producten en in de vorm van een boekje in plaats van een ringboekje.

Afvalkalender

Ruim 80% vindt de afvalkalender duidelijk. Redelijk veel respondenten gaven aan dat de icoontjes te klein zijn, de omwisseling van de kleuren van de kliko's in de afvalkalender verwarrend werkt en ze graag een digitale kalender hebben die geïmporteerd kan worden in hun agenda. Het importeren van de nieuwe inzameldata in de proefgebieden lukt niet vanwege de datum bij de start afvalproeven. In het nieuwe kalenderjaar wordt dit wel meegenomen.

Barometer

Ongeveer de helft vindt het een leuke manier om op deze manier op de hoogte gehouden te worden, maar ongeveer 30% vindt het niet nodig. Niet alle deelnemers van de afvalproeven zijn op de hoogte van het bestaan van de barometer. Een digitale barometer zou een aanvulling kunnen zijn.

Verbeterpunten communicatie

- Digitale barometer;
- Aandacht voor de icoontjes in de afvalkalender;
- Communiceren dat digitale afvalkalender beschikbaar is;
- Afval ABC verbeteren

Ervaringen overig betrokken partijen

Ervaring pmd/rest/gft-inzamelaar

Aan de inzamelaar is gevraagd hoe zij de nieuwe manier van inzamelen in de proefgebieden ervaren. De inzamelaar geeft aan dat beide proeven goed lopen. Meerdere afvalstromen op dezelfde dag inzamelen is geen probleem voor de planning of het inzamelen.

Proefgebied 1

Het inzamelen van GFT+E in een kliko ervaart de inzamelaar prettiger dan de keukenemmer (zie opmerkingen hieronder). Een zak naast PMD-kliko is prima, komt af en toe voor maar is niet noemenswaardig.

Proefgebied 2

Het legen van de keukenemmer verliep in het begin niet soepel. Het legen van de keukenemmers moet rustig worden uitgevoerd, omdat de emmers minder stevig zijn dan de kliko.

De inzameling van het tuinafval in de tuinkorven loopt goed. Als er iets is, wordt dit snel en in goed overleg opgelost.

Ervaring papierinzamelaar

Proefgebied 1 (los, 1x 2 weken)

De professionele chauffeur en planner hebben geen bijzonderheden te melden, omdat de inzameling goed loopt. Enig nadeel van deze inzamelmethode is dat de hoeveelheid papier meer uitgespreid wordt over de inzameldagen, waardoor op de inzameldag zelf minder papier wordt aangeboden (per uur dus minder papier). Alle inzamelingen opgeteld levert het netto wel meer papier op. De basisschool kan daardoor met minder beladers de route lopen. Bij de start maakte de basisschool zich zorgen over de planning, maar doordat minder beladers per keer nodig zijn heeft dit zichzelf opgelost.

Volgens de vrijwilligers van de basisschool De Vlinder verloopt het inzamelen om de week goed. Het is hen ook gelukt om beladers te regelen voor de hogere inzamelfrequentie. De route is een beetje aan de lange kant, maar meer beladers heeft geen invloed omdat het tijdsverlies zit in het stoppen, optrekken en rijden van de route. Het ophalen duurt iets langer, terwijl er per inzameling minder papier wordt opgehaald. In totaal is het aantal kg papier wel gestegen.

Proefgebied 2 (papierkliko, 240 liter, 1x maand)

De professionele chauffeur en planner geven aan dat het inzamelen van papier met kliko langer duurt dan los aangeboden papier. Dit komt doordat het losse papier zo in de wagen gegooid kan worden. De kliko moet worden getild, geleegd en teruggezet moet worden. De kliko-inzameling gaat het snelst met ervaren beladers die door de ervaring een efficiënte werkmethode hebben, en willen en kunnen doorwerken om de inzameling zo snel mogelijk uit te voeren.

De vrijwilligers van de Bond van Ouderen geven aan dat het inzamelen met een kliko lichter werken is dan los papier (minder tillen). Ook als de kliko's zwaar beladen zijn, is het te doen. De inzameling zelf duurt iets langer door de kliko-methode (kliko plaatsen in tilsysteem, tillen, legen, kliko terugzetten). Het papier of karton blijft niet klemmen in kliko en het karton naast de kliko is geen probleem. Een beetje vervuiling zoals tempex, restafval of drankkarton zit er wel eens tussen maar is niet veel. In hun werkwijze is extra aandacht nodig, zodat alle papierkliko's worden geleegd. Aan de buitenkant is niet zichtbaar of de kliko wel of niet is geleegd. Dit risico bestaat vooral bij verzamelplekken met meerdere papierkliko's. Eventuele uitrol van de papierinzameling in een kliko over de gehele gemeente zou voor de vrijwilligers prima kunnen. Het snelste tilsysteem is als het 2 kliko's onafhankelijk van elkaar kan tillen in plaats van tegelijk.

Algemeen

Volgens de professionele chauffeur en planner is de vervuiling in beide proefgebieden (bv drankkarton) niet anders of meer dan voorheen.

De inzamelfrequentie heeft de grootste invloed op de totale inzameltijd. De inzamelmethode zelf (los versus kliko) in mindere mate. Hierdoor wordt bij de maandelijkse kliko-inzameling gemiddeld per uur meer papier ingezameld dan de om de week met de losse papierinzameling.

Ervaring buitendienst gemeente

Tuinafvalkorven

De buitendienst stond sceptisch tegenover tuinafvalkorven in de wijk en maakten zich zorgen over mogelijke toename van zwerfafval. In het verleden hebben we vervelende ervaringen opgedaan met de geplaatste bladkorven, omdat ook ander afval dan bladafval in de bladkorf werd gegooid.

Al vanaf de start van de afvalproeven is een monitoring opgezet waarbij de buitendienst wekelijks de tuinafvalkorven naloopt op gebruik, vervuiling en zwerfafval.

Na 6 maanden gebruik van de korven blijkt dat er wel eens ander afval dan tuinafval in de korf wordt gegooid, maar dat de hoeveelheid minimaal tot niets is. Het betreft dan de plastic potjes waarin de tuinplant of kamerplant zit en een enkele keer een beetje keukenafval zoals groente uit de tuin. Een paar keer stond er een zak met afval naast de tuinafvalkorf. Andere illegale dumping heeft niet plaatsgevonden.

Al met al zijn de zorgen rondom het gebruik van de tuinafvalkorf niet uitgekomen en geven de eerste 6 maanden geen aanleiding dat tuinafvalinzameling met korven tot overlast of vervuiling leidt.

Volgens de mening van de buitendienst verlopen beide afvalproeven zeer goed. Dit is volgens hen vooral te danken aan de goede communicatie rondom de afvalproeven.

Keukenafval, PMD, papier of restafval

De buitendienst ondervindt geen nadelen bij deze afvalstromen.

Ervaring BOA

De toezichthouders merken geen extra overlast of onregelmatigheden door de afvalproeven. Ook hebben zij geen klachten ontvangen en geeft surveillance een rustig straatbeeld aan.

Conclusies tussenstand afvalproeven

De tussenstand geeft geen aanleiding om een bepaalde methode voortijdig af te breken, maar wel om een paar aanpassingen door te voeren. Ook is het van wezenlijk belang om de ervaringen van de nieuwe methodes in de komende maanden te ervaren, omdat dit een jaargetijde is waarbij de temperaturen oplopen en het tuinseizoen in volle gang is.

Tussentijdse aanpassingen

Uit de enquêtes en andere reacties zijn ideeën naar voren gekomen die de afvalinzameling nog verder kunnen verbeteren. Een aantal aanpassingen kunnen direct worden ingezet en worden hieronder opgesomd. De overige aanpassingen worden meegenomen bij de uitrol over de gehele gemeente, omdat deze meer van belang zijn bij de kennismaking met een nieuwe inzamelmethode of niet voor een beperkt gebied (proefgebieden) uit te voeren zijn.

De volgende aanpassingen worden direct ingezet:

Proefgebied 1:

1. De inzamelfrequentie PMD van 1x maand verhogen naar 1x 2 weken.

Proefgebied 2:

1. 7 extra tuinkorven bijplaatsen om loopafstand te verminderen
2. Bewoners nogmaals informeren over vervuiling in keukenafval en handhaven
3. Een tweede keukenemmer verstrekken aan diegene die meer keukenafval hebben dan in een keukenemmer past

Beide proefgebieden:

4. Communicatie verbeteren over: wat te doen met gemengde verpakkingen, wat wel/niet mag bij PMD, waarom bronscheiding en niet na scheiding en tips & trucs van bewoners
5. Barometer opnemen op website
6. Communiceren dat digitale afvalkalender weer beschikbaar is

Gehele gemeente:

7. De bewoners van de gehele gemeente informeren over de gescheiden luier/incontinentiemateriaal in Uden
8. Afval ABC verbeteren

Vervolg afvalproeven

Planning

De periode voor de afvalproeven loopt eind oktober 2016 af. Dan start direct de eindevaluatie en ontvangen de bewoners in de proefgebieden weer een enquête.

Eind 2016 leggen we de resultaten van de afvalproeven, samen met de evaluaties en een voorstel, voor aan het gemeentebestuur. Zodra een besluit is genomen, starten de voorbereidingen om de nieuwe inzamelmethode voor heel Uden te regelen. Denk daarbij aan de inkoop van kliko's, zakken, tuinafvalkorven, keukenemmers (allemaal natuurlijk afhankelijk van de inzamelmethode die wordt gekozen) en het vernieuwen van contracten met inzamelaars en inzamelroutes. Dat betekent dat de nieuwe inzamelmethode niet eind 2016, maar in tweede helft van 2017 gestart kan worden met de uitrol over heel Uden.

Hoe inzamelen in tussenperiode van einde afvalproeven tot de uitrol gemeentebreed?

We gaan door met de inzamelmethoden van de afvalproeven tot het besluit is genomen op welke wijze het afval in heel Uden ingezameld gaat worden. Dit om te voorkomen dat driemaal heen en weer wordt geschoven tussen inzamelmethoden (start afvalproeven, terug naar 'oude' methode na afloop afvalproeven, overstap naar 'nieuwe gemeentebrede' methode) waardoor het vooral voor de bewoners erg verwarrend wordt.